

รายงานการไปราชการ ประชุม สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ รายชื่อผู้เข้าร่วม

- (๑) นางสาวสุนทรี พลอยรุ่งโรจน์ ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
หน่วยงาน สำนักจัดการป่าชุมชน
- (๒) นางสาวหทัยพร บัวทอง ตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
หน่วยงาน สำนักจัดการป่าชุมชน

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร Advanced Training Workshop on Sustainable Forest Management and Restoration in the Context of Climate Change

สาขาหลัก -

สาขาที่เกี่ยวข้อง -

เพื่อ ☐ ประชุม (เชิงปฏิบัติการ) ☐ สัมมนา ☒ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติงานวิจัย
☐ ดูงาน ☐ การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน เครือข่ายเพื่อการจัดการและการฟื้นฟูป่าอย่างยั่งยืนแห่งเอเชียและแปซิฟิก (APFNet)

ประเทศที่ไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ ๒๙ กรกฎาคม - ๔ สิงหาคม ๒๕๖๙

ของหน่วยงาน เครือข่ายเพื่อการจัดการและการฟื้นฟูป่าอย่างยั่งยืนแห่งเอเชียและแปซิฟิก (APFNet)

ส่วนที่ ๒ บทคัดย่อหรือสรุปย่อของหลักสูตรฯ/เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น

การฝึกอบรม Asia-Pacific Network for Sustainable Forest Management and Rehabilitation หัวข้อ “Advanced Training Workshop on Sustainable Forest Management and Restoration in the Context of Climate Change” จัดโดย เครือข่ายเพื่อการจัดการและการฟื้นฟูป่าอย่างยั่งยืนแห่งเอเชียและแปซิฟิก (APFNET) องค์การอนุรักษ์ธรรมชาติ (The Nature Conservancy : TNC) และ Southwest Forestry University ระหว่างวันที่ ๒๙ กรกฎาคม - ๔ สิงหาคม ๒๕๖๙ ณ เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีผู้ร่วมการฝึกอบรมเป็นผู้แทนจาก ๑๖ ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย บังกลาเทศ กัมพูชา ลาว เติร์กเมนิสถาน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เคนยา มาเลเซีย มองโกเลีย เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา อุซเบกิสถาน และเวียดนาม รวมจำนวน ๑๘ คน โดยมีหัวข้อการฝึกอบรมมุ่งเน้นการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การฟื้นฟูป่า และการเพิ่มศักยภาพของภาคป่าไม้ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเชื่อมโยงระหว่าง การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การกักเก็บคาร์บอน การลงทุน การเงิน นโยบาย NDC และระบบ MRV

การฝึกอบรมประกอบไปด้วยการบรรยาย การศึกษาดูงานภาคสนาม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร (การเยี่ยมชมด้านวัฒนธรรม) นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อขยายมุมมองของผู้เข้าร่วม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเสริมสร้างองค์ความรู้ผ่านการบรรยายที่กระชับและการศึกษาดูงานภาคสนามที่ให้ข้อมูลเชิงลึก ตลอดจนสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับภูมิภาค

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลที่ได้รับจากการประชุม ณ ต่างประเทศ

๓.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งกักเก็บคาร์บอนในป่าและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒) เพื่อแบ่งปันประสบการณ์การทำงานด้านการฟื้นฟูป่าและการจัดการป่าอย่างยั่งยืน ในบริบทของการปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓) เพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของภาคป่าไม้ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเชื่อมโยงระหว่าง การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การกักเก็บคาร์บอน การลงทุน การเงิน นโยบาย NDC และระบบ MRV

๓.๒ เนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญในเชิงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์

๑) ภาคการบรรยาย โดยวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เชิงลึก ตั้งแต่ระดับนโยบาย ภาพรวมการรับมือกับวิกฤตภูมิอากาศ ภายใต้กรอบของเครือข่ายการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Forest Management Network - GFN) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มระดับนานาชาติแบบเปิดที่ริเริ่มร่วมกัน โดยจีนและ APFNet และเปิดตัวเป็นผลลัพธ์สำคัญของการเจรจาระดับสูงว่าด้วยการพัฒนาโลก ในปี ๒๐๒๒ ในฐานะส่วนหนึ่งของโครงการริเริ่มการพัฒนาโลก (Global Development Initiative - GDI) GFN มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนทั่วโลก สนับสนุนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสหประชาชาติ ปี ๒๐๓๐ และส่งเสริมการพัฒนาสีเขียวและคาร์บอนต่ำผ่านโครงการสาธิต การเจรจาเชิงนโยบาย และกิจกรรมการสร้างขีดความสามารถ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนี้เป็นหนึ่งในความพยายาม สร้างขีดความสามารถภายใต้ GFN ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจนี้และตอบสนองโดยตรงต่อความท้าทายเร่งด่วนที่ป่าไม้ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ท่ามกลางวิกฤตสภาพภูมิอากาศโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น ป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนบนบกที่ใหญ่ที่สุดและเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านอุณหภูมิของข้อตกลงปารีสเท่านั้น แต่ยังเป็นเสาหลักสำคัญสำหรับประเทศต่างๆ ในการปฏิบัติ ตามพันธกรณีที่กำหนดโดยประเทศ (NDCs) อย่างไรก็ตาม การฟื้นฟูป่าและการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนทั่วโลกในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายสามประการที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ได้แก่ ความเปราะบางที่เพิ่มขึ้นของระบบนิเวศป่าไม้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความสามารถในการปรับตัวที่ไม่เพียงพอของแบบจำลองการฟื้นฟูและการจัดการป่าไม้แบบดั้งเดิม และช่องว่างทางการเงินที่สำคัญควบคู่ไปกับข้อจำกัดทางเทคโนโลยี สถานการณ์นี้ทำให้มีการประเมินเกี่ยวกับแบบแผนการจัดการที่มีอยู่เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้มากขึ้น สำหรับการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควบคู่ไปกับการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างแพร่หลาย เช่น การตรวจสอบระยะไกลและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ภาคป่าไม้ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งจากแนวทางปฏิบัติแบบดั้งเดิมที่ "อาศัยประสบการณ์" ไปสู่ "การจัดการที่แม่นยำ โดยอาศัยข้อมูล" เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงนี้ เราต้องพิจารณาคำถามสำคัญอย่างเป็นระบบ: การฟื้นฟูป่าและการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนจะสามารถติดตามการประเมินทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความเสี่ยงของป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศได้อย่างไร? จะสร้างแบบจำลองการลงทุนและการจัดหาเงินทุนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนความพยายามเหล่านี้ได้อย่างไร? เทคโนโลยีการตรวจสอบที่ทันสมัยจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพระบบการวัด การรายงาน และการตรวจสอบ (MRV) สำหรับแหล่งกักเก็บคาร์บอนในป่าได้อย่างไร และข้อมูลเหล่านี้จะสามารถนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการฟื้นฟูและการจัดการให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร? สุดท้ายนี้เราจะนำแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดระดับโลกมาใช้ในการจัดการป่าไม้ได้อย่างไร โดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น ๖ หัวข้อ ดังนี้

- ๑.๑) หัวข้อที่ ๑ การจัดการและฟื้นฟูป่าเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- เข้าใจความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพต่อการจัดการและฟื้นฟูป่า
 - เรียนรู้แนวทางการสร้างป่าที่มีความยืดหยุ่น (Resilient Forest) และเพิ่มศักยภาพการเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอน
- Risk Mapping
- การประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดทำ Climate Risk Mapping
 - การเลือกชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศในอนาคต
 - การจัดการป่าแบบ Climate-Smart Forest Management และการจัดการที่ใกล้เคียงธรรมชาติ (Close-to-Nature Management)
- ๑.๒) หัวข้อที่ ๒ เครื่องมือและเทคโนโลยีด้านคาร์บอนป่าไม้
- เรียนรู้เครื่องมือและแนวทางใหม่ ๆ สำหรับการจัดทำโครงการคาร์บอนภาคป่าไม้
 - การพัฒนาโครงการ Forest Carbon Projects ตั้งแต่การออกแบบโครงการจนถึงการติดตามผล
- ประสิทธิภาพ
- ความสำคัญของการติดตาม การรายงาน และการทวนสอบข้อมูลคาร์บอน หรือ MRV (Measurement, Reporting and Verification)
 - การลดต้นทุนในการจัดทำและบริหารโครงการคาร์บอนจากระบบ MRV ที่มีประสิทธิภาพ
 - การประยุกต์ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการติดตามการเปลี่ยนแปลงของป่า
- ๑.๓) หัวข้อที่ ๓ ตลาดคาร์บอนและการสร้างมูลค่าจากคาร์บอนป่าไม้
- เรียนรู้แนวโน้มของตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจ (Voluntary Carbon Market: VCM)
 - หลักการและข้อกำหนดในการซื้อขายคาร์บอนเครดิต
 - ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของ Forest Carbon Credits
 - โอกาสและความท้าทายในการพัฒนาโครงการคาร์บอนป่าไม้ให้เข้าสู่ตลาด
 - ความสำคัญของการสร้างคาร์บอนเครดิตที่มีคุณภาพสูงและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้
- ๑.๔) หัวข้อที่ ๔ การลงทุนและกลไกทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า
- เข้าใจแนวโน้มการลงทุนด้านป่าไม้และการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อมในระดับโลก
 - เรียนรู้บทบาทของภาคการเงินในการสนับสนุนการอนุรักษ์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ
- ชีวภาพ
- แนวทางการจัดทำ National Investment and Financing Strategy
 - การพัฒนากลไกทางการเงินเพื่อสนับสนุนโครงการป่าไม้และโครงการคาร์บอน
 - การเชื่อมโยงการลงทุนด้านป่าไม้กับเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๑.๕) หัวข้อที่ ๕ ความเชื่อมโยงระหว่างป่าไม้กับ Paris Agreement และ NDC
- เข้าใจบทบาทของภาคป่าไม้ในการบรรลุเป้าหมายตาม Paris Agreement
 - เรียนรู้สถานการณ์และแนวโน้มการบรรจุภาคป่าไม้ไว้ใน Nationally Determined Contributions (NDCs)
- กระจกเข้ากับ NDC
- การนำเป้าหมายด้านป่าไม้ไปสู่การดำเนินงานในระดับประเทศ
 - การเชื่อมโยงการฟื้นฟูป่า การเพิ่มแหล่งดูดซับคาร์บอน และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเข้ากับ NDC

- เรียนรู้แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งดูดซับคาร์บอนภาคป่าไม้ภายใต้กรอบ Article ๕ ของ Paris Agreement

๑.๖) หัวข้อที่ ๖ การวางแผนเชิงนโยบายและการจัดทำ Climate-Smart Forest Management Roadmap

- ฝึกวินิจฉัยสถานการณ์และช่องว่างของ NDC (NDC Diagnosis)
- การระบุเทคโนโลยีและเครื่องมือที่จำเป็นต่อการจัดการความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ
- การจัดทำแนวทางหรือ Roadmap สำหรับการจัดการป่าไม้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน นักวิชาการ และชุมชน

๒) การเรียนรู้จากพื้นที่จริง (Field Trip)

การศึกษาดูงานโครงการ TNC Yunnan Disney-Led Degraded Land Restoration and Forest Carbon Project ทำให้ได้เห็นการประยุกต์ใช้แนวคิดจากภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ได้แก่

- การฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมและภูมิทัศน์ป่าไม้
- การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
- การมีส่วนร่วมและการจัดการร่วมกับชุมชน (Community Co-management)
- การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การติดตามคาร์บอนในพื้นที่ป่า
- การจัดทำ MRV สำหรับโครงการคาร์บอนป่าไม้
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางการดำเนินโครงการในพื้นที่จริง

๓.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

☒ ต่อตนเอง

๑) ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งกักเก็บคาร์บอนในป่าและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระบบ MRV ตามมาตรฐานสากล

๒) ได้แบ่งปันประสบการณ์การทำงานด้านการฟื้นฟูป่าและการจัดการป่าอย่างยั่งยืนในบริบทของการปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓) มีโอกาสสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรภาครัฐ และผู้เข้าร่วมการอบรมจากกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย

☒ ต่อหน่วยงาน

๑) นำองค์ความรู้จากการอบรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานด้านป่าไม้และคาร์บอนของประเทศไทย โดยเฉพาะการพัฒนาโครงการคาร์บอนภาคป่าไม้ภายใต้ T-VER

๒) ยกระดับศักยภาพ และการพัฒนาระบบ MRV การเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บคาร์บอน การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม และการเชื่อมโยงภาคป่าไม้กับ NDC ของประเทศไทย

๓) พัฒนาแนวทางการลงทุนและกลไกทางการเงินยังสามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการระดมทุนสำหรับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าในระยะยาว

๔) เพิ่มโอกาสในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศและหน่วยงานเครือข่าย ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และการสนับสนุนทางวิชาการในอนาคต

ส่วนที่ ๔ ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนที่ ๕ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การเข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตร “Advanced Training Workshop on Sustainable Forest Management and Restoration in the Context of Climate Change” ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในครั้งนี้ ถือเป็นโอกาสอันดีของบุคลากรกรมป่าไม้ในการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และขยายวิสัยทัศน์ผ่านการเรียนรู้ ทั้งในภาคทฤษฎีและการศึกษาดูงาน ณ หน่วยงานต้นแบบ ซึ่งทำให้ได้รับความรู้ความเชิงลึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความสามารถในการปรับตัวที่ไม่เพียงพอของแบบจำลองการฟื้นฟูและการจัดการป่าไม้แบบดั้งเดิม และช่องว่างทางการเงินที่สำคัญควบคู่ไปกับข้อจำกัดทางเทคโนโลยี สถานการณ์นี้ทำให้มีการประเมินเกี่ยวกับแบบแผนการจัดการที่มีอยู่เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้มากขึ้นสำหรับการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควบคู่ไปกับการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัล อย่างแพร่หลาย เช่น การตรวจสอบระยะไกลและการระบบการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบ (MRV System) วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การเรียนรู้ดังกล่าวก่อให้เกิดแนวคิดและความมุ่งมั่นในการนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและกลไกการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานสากลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการลดภาวะโลกร้อนร่วมกันอย่างยั่งยืน ด้วยประการนี้ จึงเห็นสมควรสนับสนุนให้มีการส่งบุคลากรเข้าร่วม หากมีการจัดฝึกอบรมหรือสัมมนาในลักษณะนี้อีกในอนาคต

(ลงชื่อ).....

นางสาวสุนทรี พลอยรุ่งโรจน์

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน

(ลงชื่อ).....

นางสาวหทัยพร บัวทอง

นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ